

Diarienummer: REV 2024-00046

Revisionsberättelse 2024 för styrelsen för Sjukhusen i väster

Vi, revisorer utsedda av fullmäktige i Västra Götalandsregionen, har granskat styrelsens verksamhet under 2024.

Styrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns tillräcklig intern kontroll och återredovisning till regionfullmäktige.

Vårt ansvar är att granska verksamheten, den interna kontrollen och räkenskaperna samt att pröva om verksamheten bedrivs enligt regionfullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisionen. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för vår bedömning och ansvarsprövning.

Kritik i form av en erinran

Vi bedömer att styrelsen för Sjukhusen i väster har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen har varit tillräcklig, men att verksamheten endast delvis har skötts på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Granskningen visar att det finns brister i måluppfyllelsen avseende ekonomin och att styrelsens åtgärder för att styra verksamheten mot en ekonomi i balans inte fullt ut har varit tillräckliga.

Mot bakgrund av de brister som vi har funnit riktar vi kritik mot styrelsen i form av en *erinran*.

Vi utgår från god revisionsred och de ansvarsgrunder som finns där när vi bedömer ansvarstagandet. Ansvarsgrunderna i det här fallet är bristande måluppfyllelse gällande ekonomin samt brister i styrning och intern kontroll av ekonomin.

Styrelsen har inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att hålla sig inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige beslutat om. Det handlar dels om att styrelsen inte i tid har beslutat om åtgärder i den omfattning som krävs för att vara i ekonomisk balans. Det handlar även om att styrelsen inte fullt ut har säkerställt att beslutade åtgärder uppnått planerad effekt.

Vi tillstyrker dock att regionfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelsen och dess enskilda ledamöter.

Årets granskning av styrelsen redovisas i revisionsrapporten som bifogas.

Vänersborg den 19 mars 2025

Krister Stensson

Vivi-Ann Nilsson

Sven Liljegren

Björn Brogren

Carina Gustavsson

Per Waborg

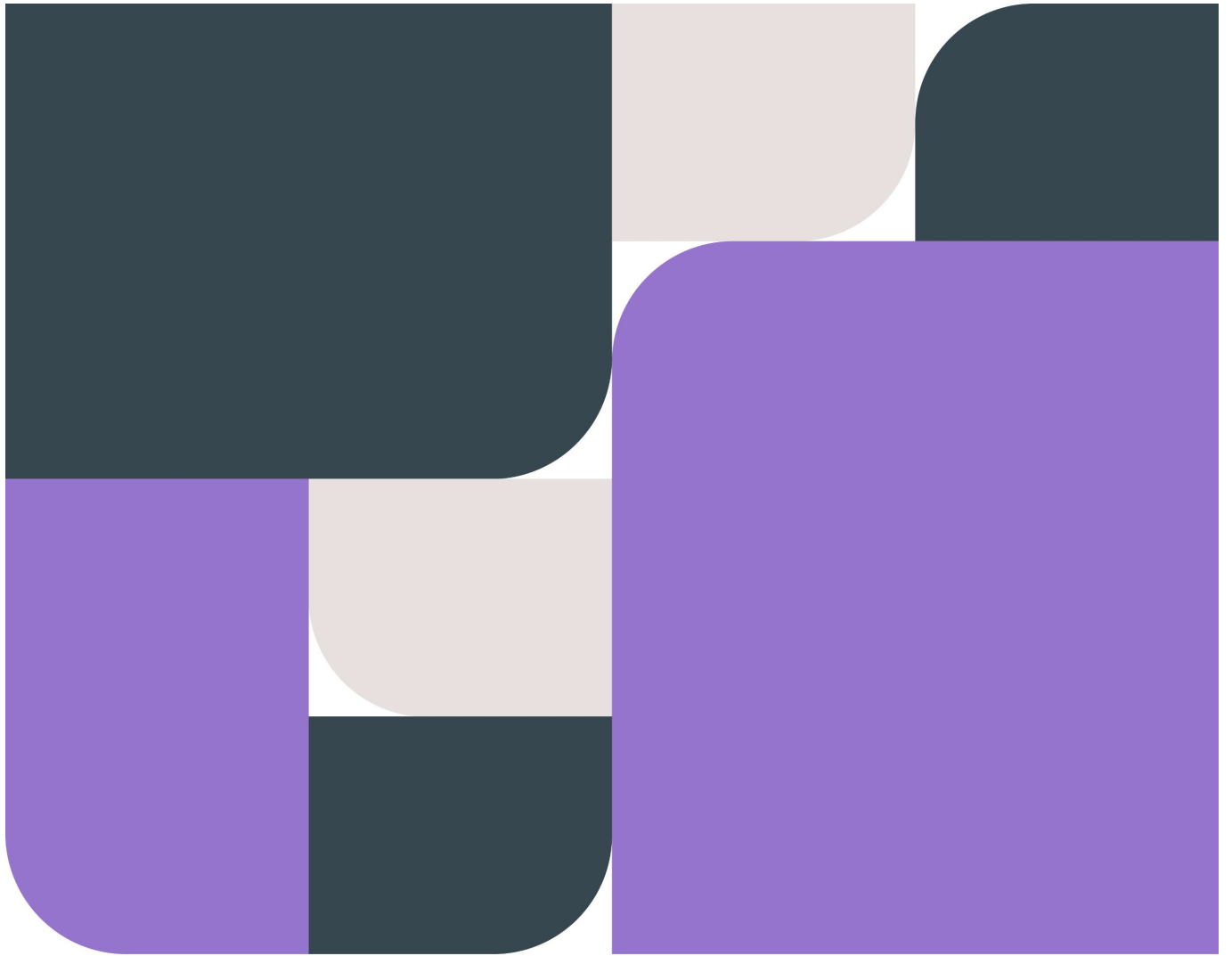
Marie Engström Rosengren

Anne-Lie Sundling

Elving Andersson

Gun Alexandersson Malm

Bo-Lennart Bäcklund

Revisionsrapport
2025-03-19

Styrelsen för Sjukhusen i väster

– granskning av verksamhetsåret 2024

Datum: 2025-03-19

Dokumentnamn: Sjukhusen i väster – granskning av verksamhetsåret 2024

Diarienummer: Rev 2024-00046

Granskningen har genomförts av revisionsenheten

Yrkesrevisorer: Sven Liljegren och Anne-Lie Sundling

Kvalitetsgranskare: Thomas Vilhelmsson

Revisorskollegiets kontaktrevisorer: Ulf Aronsson (till och med 2024-12-31), Frida

Karlsson och Peder Welin

www.vgregion.se/revision

Innehållsförteckning

1. Sammanfattande bedömning	3
2. Grundläggande granskning	6
3. Granskning av räkenskaper.....	14
4. Uppföljning av tidigare rekommendationer	15
Revisionens uppdrag	19

1. Sammanfattande bedömning

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om styrelsen sköter verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att

- verksamhetens resultat lever upp till regionfullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten
- verksamheten klarar att genomföra sitt uppdrag med de resurser som finns
- styrelsen har en styrning och uppföljning mot de mål och beslut som finns.

Att den interna kontrollen är tillräcklig innebär att

- det finns systematiskt ordnade kontroller i organisationen, systemen, processerna och rutinerna, som på en rimlig nivå säkerställer att verksamheten lever upp till målen och är kostnadseffektiv
- informationen är ändamålsenlig, tillförlitlig och tillräcklig – både om verksamheten och den ekonomiska rapporteringen
- de regler och riktlinjer som finns för verksamheten följs.

Varje år granskar revisionen styrelsens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionssed. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- granskning av räkenskaper
- uppföljning.

Den sammanfattande bedömningen är att styrelsen har skött verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och att den interna kontrollen har varit tillräcklig inom de områden som vi har granskat. Vi bedömer dock att styrelsen endast delvis har skött verksamheten på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Granskningen visar att styrelsen inte bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna som regionfullmäktige beslutat. Styrelsen har dock

förbättrat sitt resultat jämfört med föregående år. Styrelsen redovisar ett resultat för 2024 på minus 276,7 miljoner kronor motsvarande cirka 8 procent av omsättningen. Avvikelsen i förhållande till regionfullmäktiges godkända underskott uppgår till 183 miljoner kronor motsvarande cirka 5 procent av omsättningen. Resultatet för 2023 var minus 421,7 miljoner kronor motsvarande cirka 13 procent av omsättningen.

Vidare visar vår granskning att styrelsen har agerat för att hantera ekonomiska avvikelser, men att åtgärderna inte fullt ut varit tillräckliga. Styrelsen redovisar i detaljbudget för 2024 att det saknas åtgärder i tillräcklig omfattning för att vara i ekonomisk balans samt att regiongemensamt arbete och lösningar behövs för att täcka hela behovet. Styrelsen beslutar utifrån budget att tillskriva både regionstyrelsen och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden om behovet av att öka takten i det regiongemensamma arbetet. Granskningen visar att styrelsen beslutar om att fastställa en kompletterande åtgärdsplan i september, trots att den ekonomiska utmaningen varit känd sedan ingången på året. Vi noterar även att den kompletterande åtgärdsplanen inte haft någon effekt på resultatet 2024.

Vi bedömer att styrelsen behöver säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att hålla sig inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige beslutat. Det gäller dels att åtgärder beslutas i den omfattning som krävs för att vara i ekonomisk balans, dels att de genomförs enligt plan.

I övrigt har den grundläggande granskningen av verksamheten inte visat på några väsentliga brister. Däremot finns vissa förbättringsområden vad gäller styrelsens redovisning av regionfullmäktiges mål och fokusområden. Det handlar om att på ett tydligare sätt redogöra för målbedömning av fokusområden samt indikatorers utfall i enlighet med regionens rutin samt tillhörande anvisningar.

1.1 Rekommendationer

Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra styrelsens verksamheter. I tabellen nedan ser du de rekommendationer som vi lämnar till styrelsen i år eller som vi har lämnat tidigare år och som kvarstår.

Tabell 1: Sammanställning av rekommendationer

Område	Rekommendation
Grundläggande granskning avseende ekonomi Svar 27 juni	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att vara i ekonomisk balans (2024).
Bemannings- och kapacitetsplanering för vårdproduktion vid Västra Götalandsregionens sjukhus i egen regi Inget svar	Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa en mer aktiv styrning, uppföljning och kontroll av samordning avseende bemannings- och kapacitetsplanering för vårdproduktion (2023). [Ingen uppföljning 2024] Styrelsen rekommenderar styrelsen att tillse att det skapas ett gemensamt arbetssätt avseende bemannings- och kapacitetsplanering av vårdproduktion (2023). [Ingen uppföljning 2024]

2. Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen är inriktad på att översiktligt bedöma styrelsens måluppfyllelse samt om styrelsen har en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till mål, beslut, lagar och andra föreskrifter.

Den grundläggande granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på styrelsens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt. Den innefattar granskning av styrelsens budget, protokoll, beslutsunderlag, delårsrapporter, årsredovisning samt följsamhet till reglemente, regler och rutiner.

Granskningen bygger på revisionskriterier, som definierar de bedömningsgrunder som utgör underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna utgörs exempelvis av lagstiftning, reglemente, regionfullmäktiges budget och andra beslut av fullmäktige.

2.1 Verksamhet

Styrelsen ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lagar och författningar samt enligt de mål och riktlinjer som regionfullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har i budgeten fastställt mål och fokusområden som nämnder och styrelser ska tillämpa och bryta ner i sin planering av verksamheten.

Revisionen har översiktligt granskat hur styrelsen har genomfört sitt uppdrag och arbetat med regionfullmäktiges mål och fokusområden. Vi har även granskat styrelsens beslutsfattande.

Granskningen visar inte på några väsentliga brister.

Vi anser dock att styrelsens redovisning av regionfullmäktiges mål och fokusområden kan förbättras så att den på ett tydligare sätt redogör för målbedömning av fokusområden samt indikatorers utfall i enlighet med rutin¹ samt tillhörande anvisningar². Enligt uppgift från förvaltningen saknas i dagsläget teknisk möjlighet att uppge måluppfyllelse och status för fokusområden i förvaltningens uppföljningsmodul i systemet Plan & Styr.

¹ Rutin för nämnders och styrelser rapportering av detaljbudget 2024 och planperiod 2025–2026 samt månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2024, s. 7–8, s. 10. Beslutad av ekonomidirektör för Västra Götalandsregionen giltig från och med den 1 september 2023.

² Rubrikstruktur och anvisningar för detaljbudget, månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2024, s. 3. Beslutad av ekonomidirektör för Västra Götalandsregionen giltig från och med den 1 september 2023.

Vidare uppges att detta kommer lösas inför 2026 i samband med att Sjukhusen i väster går över till den regiongemensamma modulen i Plan & Styr.

2.1 Ekonomi

Styrelsen ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramarna som har beslutats av regionfullmäktige och vidtar åtgärder om de ekonomiska målen inte uppnås. Styrelsen ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering.

Revisionen har översiktligt granskat styrelsens styrning av ekonomin och dess uppföljning och rapportering.

Vår grundläggande granskning visar på vissa brister vad gäller måluppfyllelsen och arbetet med åtgärder. Nedan redogör vi för våra iakttagelser.

2.1.1 Styrelsens styrning, uppföljning och rapportering av ekonomin

Måluppfyllelse

Styrelsen ska följa det regionfullmäktige i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut har bestämt att styrelsen ska fullgöra³. Regionfullmäktige beslutade i april 2024 om att tillåta ett godkänt underskott på minus 93,7 miljoner kronor för styrelsen⁴.

I månadsrapport per januari prognosticerar styrelsen en årsprognos på minus 300 miljoner kronor jämfört mot budget. I delårsrapport per april redovisar styrelsen en årsprognos på minus 270 miljoner kronor dels utifrån fördelat statsbidrag, dels att produktionsintäkter inte förväntas uppnås enligt plan. I delårsrapporten per augusti redovisar styrelsen en årsprognos på minus 312 miljoner kronor. Detta på grund av att operativa hälso- och sjukvårdsnämnden lämnat besked om återbetalning av ersättning för ej utförda volymer som utskiftats från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Högsbo närsjukhus (motsvarande 42 miljoner kronor).

³ Reglemente för styrelsen för Styrelsen i väster del B. Antaget av regionfullmäktige den 27 februari 2024.

⁴ Protokoll från regionfullmäktige den 9 april 2024 § 69. Västra Götalandsregionens detaljbudget 2024–2026.

Det ekonomiska resultatet för 2024 uppgår till minus 276,7 miljoner kronor jämfört med budget (motsvarande cirka 8 procent av omsättningen). Budgetavvikelsen överskrider regionfullmäktiges godkända underskott med 183 miljoner kronor. Avvikelsen i förhållande till det godkända underskottet motsvarar cirka 5 procent av omsättningen. För 2023 var resultatet minus 421,7 miljoner kronor (motsvarande cirka 13 procent av omsättningen).

Budgetavvikelsen förklaras främst av ökade kostnader kopplat till personal. Åtgärder har planerats och vidtagits för att succesivt minska antalet medarbetare bland annat genom förändringar av vårdplatsstruktur på Kungälv's sjukhus samt förändring av schema- och bemanningsprinciper inom somatisk slutenvård i både Kungälv och Alingsås. Förväntad effekt av dessa åtgärder har dock inte uppnåtts enligt plan. Avvikelserna förklaras även av minskade intäkter kopplat till att samtliga produktionsmål inte uppnåtts, utebliven budgeterad ersättning för utskiftning av vård från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Kungälv's sjukhus samt återbetalning av fast ersättning för ej utförda volymer som utskiftats från Sahlgrenska Universitetssjukhuset till Högsbo närsjukhus. Även minskad försäljning av tjänster (radiologi) uppges ha medfört minskade intäkter.

Styrelsen beslutar vid styrelsesammanträdet den 26 januari 2024 att tillskriva regionstyrelsen om att ekonomisk balans 2024 inte kommer att uppnås. Av skrivelsen framgår att regionala åtgärder för vårdutbudsstruktur samt omställningen till nära vård och prioriteringar enligt strategin för omställningen av hälso- och sjukvården behöver komplettera förvaltningens egna arbete. Vidare framgår även att en del av underskottet beror på tilldelade uppdrag med otydlig/otillräcklig finansiering. Vi kan inte se att styrelsen fått något svar på skrivelsen. Däremot noterar vi att regionfullmäktige den 17 juni 2024 beslutar att uppmana samtliga sjukhusstyrelser att genomföra åtgärder för att vara i balans vid ingången av 2025. Av protokollet framgår även att regionfullmäktige noterar att Sjukhusen i väster prognostiserar en negativ budgetavvikelse som är större än vad som har godkänts av regionfullmäktige och uppmanar styrelsen att vidta åtgärder för en ekonomi i balans⁵.

⁵ Protokoll från regionfullmäktige den 17 juni 2024 § 137. Delårsrapport april 2024 för Västra Götalandsregionen.

Vår granskning av årsredovisning och delårsrapporter visar att avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak analyserats och kommenterats enligt regionens rutin⁶.

Styrelsens arbete med åtgärder för ekonomi i balans

Styrelsen ska enligt sitt reglemente följa upp sin verksamhet kontinuerligt och säkerställa att den får tillräcklig information för att kunna ta sitt ansvar för verksamheten⁷. Policy för styrning anger dessutom att nämnder och styrelsers styrning ska vara tillräcklig för att:

- planera verksamheten utifrån givna uppdrag och resurser
- genomföra verksamheten
- följa upp verksamheten utifrån fastställda planer och övriga väsentliga aspekter
- analysera verksamheten som grund för åtgärder och fortsatt utveckling⁸.

Åtgärdsplaner för att nå ekonomi i balans

Regionfullmäktige beslutade i juni 2024 att uppmana samtliga sjukhusstyrelser att säkerställa genomförande av åtgärder för en ekonomi i balans vid ingången av 2025⁹.

Granskningen visar att styrelsen har arbetat med två åtgärdsplaner under året.

Styrelsen fastställde en åtgärdsplan inför 2024 som omfattar 234 miljoner kronor i helårseffekt varav 148,5 miljoner kronor förväntas få effekt under 2024. Av årsredovisningen framgår att uppnådd effekt (per december) är 110 miljoner kronor. Det motsvarar en måluppfyllelse om cirka 74 procent.

Styrelsen fastställde även en kompletterande åtgärdsplan i september som omfattar 177 miljoner kronor. Vi noterar att de kompletterande åtgärderna inte har gett någon effekt på resultatet 2024. Den förväntade effekthemtagningen under 2025 uppgår till 43 miljoner kronor, enligt

⁶ Rutin för nämnders och styrelsers rapportering av detaljbudget 2024 och planperiod 2025–2026 samt månadskommentarer, delårsrapporter och årsredovisning 2024. Beslutad av ekonomidirektör för Västra Götalandsregionen giltig från och med den 1 september 2023.

⁷ Reglemente för styrelsen för Styrelsen i väster del C. Antaget av regionfullmäktige den 27 februari 2024.

⁸ Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023–2026, s. 3. Godkänd av Regionfullmäktige den 28 november 2023.

⁹ Protokoll från regionfullmäktige den 17 juni 2024 § 137. Delårsrapport april 2024 för Västra Götalandsregionen.

styrelsens detaljbudget för 2025. Det motsvarar en måluppfyllelse om cirka 24 procent av den kompletterande åtgärdsplanen.

Styrelsens hantering av avvikelser under året

Vi konstaterar att styrelsen redan vid ingången av året redovisar att de inte har åtgärder i tillräcklig omfattning för att möta den ekonomiska utmaningen 2024. I detaljbudget för 2024, som är upprättad i balans, redovisar styrelsen en ekonomisk utmaning inför 2024 om 500 miljoner kronor. Som beskrivs ovan har styrelsen vid ingången av året en beslutad åtgärdsplan om 234 miljoner kronor. Därtill förväntas den ekonomiska utmaningen hanteras genom effekthemtagning från 2023 års åtgärder (motsvarande 55 miljoner kronor) samt effekter från utskiftningen av det pausade gående flödet till akuten på Kungälv's sjukhus (motsvarande 40 miljoner kronor). Inriktningen för att hantera kvarvarande behov av åtgärder (motsvarande 170 miljoner kronor) utgår från behovet av regiongemensamma åtgärder på systemnivå.

Vid styrelsesammanträdet den 26 januari 2024 beslutar styrelsen att tillskriva strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden om behov av påskyndat arbete med regional vårdutbudsstruktur samt omställningen till nära vård och prioriteringar enligt strategin för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027. Styrelsen beslutar även att tillskriva regionstyrelsen att man inte kommer kunna vara i ekonomisk balans 2024 och att regionala åtgärder med vårdutbudsstruktur samt omställningen till nära vård och prioriteringar enligt strategin för omställningen behöver komplettera förvaltningens egna arbete.

Vid styrelsesammanträdet den 31 maj 2024 återrapporterar förvaltningschef vad som krävs för att möjliggöra ekonomisk balans vid ingången av 2025 utifrån regionstyrelsens beslut i april¹⁰. Av redovisningen framgår att det inför 2025 finns ett behov av åtgärder som per april bedöms uppgå till cirka 410 miljoner kronor. Styrelsen beslutar vid sammanträdet att ge sjukhusdirektör i uppdrag att identifiera och presentera ytterligare förslag på åtgärder för att säkra en ekonomi i balans. Uppdraget innebär att framställa förslag som är realistiska och möjliga att implementera. Styrelsen beslutar även att ge sjukhusdirektör i uppdrag att se över och

¹⁰ Regionstyrelsen beslutade den 28 mars 2024 att uppmana samtliga sjukhus att i delårsrapporten för första tertialet 2024 tydligt beskriva hur de ska säkerställa en ekonomi och verksamhet i balans vid ingången av 2025 och hur upparbetade underskott ska omhändertas. Protokoll från regionstyrelsen den 28 mars 2024 § 85. Västra Götalandsregionens detaljbudget 2024–2026.

revidera nuvarande åtgärdsplan, för att öka genomförandekraften i redan beslutade åtgärder.

Vid styrelsesammanträdet den 27 juni 2024 återrapporterar sjukhusdirektören åtgärder för att öka genomförandekraften av beslutad åtgärdsplan samt förslag till nya åtgärder. Av protokoll och handlingar framgår att förslag till ytterligare åtgärder arbetas fram utifrån styrelsens beslut och det som inom egen rådgivning kan hanteras utifrån områden beskrivna i delårsrapporten per april. Styrelsen beslutar vid sammanträdet att ge sjukhusdirektör i uppdrag att avge en statusrapport på styrelsemötet i augusti och återrapportera den kompletterande åtgärdsplanen på 170 miljoner kronor senast på styrelsemötet 27 september. Styrelsen beslutar även att ge sjukhusdirektör i uppdrag att redovisa vilken ekonomisk effekt respektive åtgärd får samt dess påverkan på uppdrag och produktion.

Vid styrelsesammanträdet den 30 augusti 2024 ger sjukhusdirektör en statusrapport av pågående arbete med kompletterande åtgärder.

Vid styrelsesammanträdet den 27 september 2024 återrapporterar sjukhusdirektören förslag på åtgärder utifrån förvaltningens ansvar och egen rådgivning, men lämnar även förslag som förutsätter aktiv ägar- och uppdragsstyrning. Styrelsen beslutar om inriktning för kompletterande åtgärder enligt förslag. Dessutom beslutar styrelsen att ge sjukhusdirektör i uppdrag att starta genomförandeplanering, inklusive risk- och konsekvensanalyser samt gå in i ett genomförande för de åtgärder som faller inom egen rådgivning.

Styrelsen beslutar att ge ordförande i uppdrag att initiera nödvändiga dialoger med operativa hälso- och sjukvårdsnämnden om möjliga tillkommande uppdrag för att nyttja regionala investeringar gjorda inom förvaltningen. Styrelsen beslutar även att ge sjukhusdirektör i uppdrag att initiera ärenden till koncernstab uppdrag och produktion avseende konsolidering av vård för samverkan inför beslut.

Vid styrelsesammanträdena i oktober, november och december lämnar sjukhusdirektör en statusrapportering av arbetet med kompletterande åtgärder. Av protokoll och handlingar framgår inte innehållet i återrapporteringen. Däremot kan vi konstatera att styrelsen vid samtliga tillfällen beslutar att notera informationen.

Vid styrelsesammanträdet den 17 december 2024 beslutar styrelsen att fastställa en detaljbudget för 2025. Av detaljbudget framgår att det med anledning av åtgärdernas omfattning och åtgärdsplanens bedömda

periodisering bedöms månatlig balans mellan intäkter och kostnader först kunna uppnås vid utgången av 2025.

Uppföljning och rapportering av ekonomin

Styrelsen ska enligt sitt reglemente följa upp sin verksamhet kontinuerligt och säkerställa att den får tillräcklig information för att kunna ta sitt ansvar för verksamheten¹¹. I vägledning för nämnders och styrelser arbete ska styrelsen rapportera/uppmärksamma regionstyrelsen/regionfullmäktige på avvikelser avseende måluppfyllelse eller händelser av större vikt¹².

Vår granskning av styrelseprotokoll och handlingar visar att styrelsen fått löpande information om ekonomin samt arbetet med beslutad åtgärdsplan.

Granskningen visar även att förvaltningen kontinuerligt under året redovisar prognos både för det totala resultatet som för effekthemtagning av beslutade åtgärder.

Vi noterar även att styrelsen i särskild skrivelse till regionstyrelsen redovisat att de inte kommer att vara i ekonomisk balans 2024. Detta framgår även av delårsrapportering per april och augusti. Styrelsen har även i skrivelse till strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden lyft att det finns behov av regionala åtgärder för att kunna vara i balans. Styrelsen har även löpande under året i dialog med ägarutskottet och operativa hälso- och sjukvårdsnämnden redovisat den ekonomiska situationen samt förutsättningar för att vara i ekonomisk balans både på kort och lång sikt.

2.2 Intern kontroll

Styrelsen ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern kontroll och att riskhantering och kontroller sker inom väsentliga områden. Styrelsen ska även följa upp den interna kontrollen och vid behov besluta om åtgärder. Styrelsen bör även årligen utvärdera sina interna arbetsformer och sin styrning av verksamheten.

Revisionen har översiktligt granskat styrelsens styrning, uppföljning och interna kontroll.

Granskningen visar inte på några väsentliga brister.

¹¹ Reglemente för styrelsen för Sjukhusen i väster del C 1. Antaget av regionfullmäktige den 27 februari 2024

¹² Vägledningen för nämnders och styrelser arbete: Följa upp verksamheten utifrån väsentliga aspekter, s. 6. Beslutad av regionstyrelsen den 12 december 2017.

2.3 Bedömning

Revisionens bedömning utifrån en översiktlig granskning är att styrelsen delvis har en tillfredsställande ledning och styrning, men har en tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi granskat. Granskningen visar på vissa brister vad gäller måluppfyllelsen avseende ekonomin samt styrningen av ekonomi.

Granskningen visar att styrelsen inte har hållit sig inom de ekonomiska ramar som regionfullmäktige beslutat. Däremot noterar vi att styrelsen förbättrat sitt resultat jämfört med föregående år. Styrelsen redovisar ett resultat för 2024 på minus 276,7 miljoner kronor, motsvarande cirka 8 procent av omsättningen. Avvikelsen i förhållande till regionfullmäktiges godkända underskott uppgår till 183 miljoner kronor motsvarande cirka 5 procent av omsättningen. Resultatet för 2023 var minus 421,7 miljoner kronor, motsvarande cirka 13 procent av omsättningen.

Vidare visar vår granskning att styrelsen har agerat för att hantera ekonomiska avvikelser, men att åtgärderna inte fullt ut varit tillräckliga. Granskningen visar även att styrelsen i detaljbudgeten 2024 redovisar att det saknas åtgärder i tillräcklig omfattning för att vara i ekonomisk balans samt att regiongemensamt arbete och lösningar behövs för att täcka behovet. Styrelsen beslutar att tillskriva både regionstyrelsen och strategiska hälso- och sjukvårdsnämnden om behovet av att öka takten i det regiongemensamma arbetet. Granskningen visar att styrelsen beslutar om att fastställa en kompletterande åtgärdsplan i september, trots att den ekonomiska utmaningen varit känd sedan ingången på året. Vi noterar även att de kompletterande åtgärderna inte haft någon effekt på resultatet 2024.

Vi bedömer att styrelsen behöver säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att hålla sig inom de ramar som regionfullmäktige beslutat. Det gäller dels att åtgärder beslutas i den omfattning som krävs för att vara i ekonomisk balans, dels att de genomförs enligt plan.

I övrigt har granskningen av verksamheten inte visat på några väsentliga brister. Däremot finns vissa förbättringsområden vad gäller styrelsens redovisning av regionfullmäktiges mål och fokusområden. Det handlar om att på ett tydligare sätt redogöra för målbedömning av fokusområden samt indikatorers utfall i enlighet med regionens rutin samt tillhörande anvisningar.

Mot bakgrund av de iakttagelser som gjorts i den grundläggande granskningen lämnar vi följande rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen att säkerställa att tillräckliga åtgärder vidtas för att vara i ekonomisk balans.

3. Granskning av räkenskaper

En del av revisorskollegiets granskning består av räkenskapsrevision för att bedöma om räkenskaperna är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av upphandlat revisionsföretag.

Den 1 januari 2023 trädde Standard för kommunal räkenskapsrevision i kraft. Standarden som innefattas i god revisionssed reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

Tillämpningen av den nya standarden innebär att revisionsansatsen skiljer sig från tidigare år. Från och med 2023 tar granskningen av delårs- och årsredovisning samt intern kontroll av väsentliga processer sin utgångspunkt i regionens samlade räkenskaper i stället för att utgå från varje enskild styrelses redovisning. Revisionsinsatsen utgår från vad revisionsföretagets riskanalys visar med följderna att enskilda nämnder och styrelser berörs i olika grad.

3.1 Granskningsresultat

Inga allvarliga brister som berör styrelsen har rapporterats i granskningen av Västra Götalandsregionens räkenskaper 2024.

4. Uppföljning av tidigare rekommendationer

Ibland resulterar våra granskningar i rekommendationer. När detta händer följer vi i regel upp det nästa år. I det här avsnittet redogör vi för den uppföljning som vi har genomfört i år.

Uppföljning av följande rekommendationer redovisas enligt nedan:

4.1 Uppföljning av patientsäkerhet

Revisionen granskade patientsäkerhet 2023. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendation till styrelsen:

Revisionen rekommenderar styrelsen för Sjukhusen i väster att säkerställa att händelseanalyser initieras i de fall där sådana krävs och att de genomförs inom tre månader i enlighet med lagkrav.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom dokumentgranskning av styrelsens protokoll och handlingar samt patientssäkerhetsberättelsen för 2024.

Uppföljningen visar att styrelsen i februari beslutade att ge sjukhusdirektör i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att säkerställa att händelseanalyser utförs inom 3 mån i enlighet med lagkrav. En handlingsplan presenterades och behandlades av styrelsen i april 2024. Av handlingsplanen framgår att uppföljning ska ske kontinuerligt under året under ärende patientsäkerhet vilket vår uppföljande granskning visar har skett.

Vi noterar även att IVO:s mål på utredningstid på max tre månader uppnåtts under 2024. Av patientssäkerhetsberättelsen framgår att utredningstiderna under året har visat en nedåtgående trend för att mot slutet av året uppnå tre månaders målvärde. Utredningstiden inom den somatiska vården är genomsnittligt 3,3 månader och 2,1 inom den psykiatriska vården. Det ger ett medelvärde på 3,0 för hela förvaltningen.

Vidare visar uppföljningen att antalet genomförda händelseanalyser ökat från 10 analyser 2023 till 15 slutförda händelseanalyser 2024. Vi noterar att Sjukhusen i väster beslutat om tre huvudfokusområden för 2025 varav ett är att bibehålla att utredning av allvarlig vårdskada (händelseanalyser) sker inom tre månader från tidpunkt då verksamheten har registrerat avvikelser

i MedControl till färdig händelseanalys och eventuell lex Mariaanmälan. Dessutom ska minst 30 händelseanalyser initieras under 2025.

4.1.1 Bedömning

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen.

4.2 Uppföljning av ekonomistyrning

Revisionen granskade under 2023 ekonomistyrningen med fokus på prognosarbetet respektive att pröva realismen och bedömd effekthemtagning i beslutade åtgärder för ekonomi i balans. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

Revisionen rekommenderar att styrelsen senast i januaribokslutet 2024 avger en realistisk prognos för helåret och att prognosbedömningar i enlighet med beslut av styrelsen i november 2023 därefter uppdateras varje månad. Dessa ska utgöra underlag för styrelsens tidiga analys och eventuella kompletterande beslut för att uppnå en ekonomi i balans 2024.

Revisionen rekommenderar att det i beslutad konsoliderad åtgärdsplan för 2024 tydligt framgår i vilken utsträckning effekthemtagningen i respektive åtgärd påverkas av beteende, åtgärder och beslut av andra nämnder och styrelser inom Västra Götalandsregionen samt kommuner och andra intressenter. Vi rekommenderar att styrelsen därefter löpande prövar realismen i bedömd effekthemtagning i beslutade åtgärder. Denna prövning ska omfatta såväl rådighet i förutsättningar för effekthemtagning som effektiviteten i förvaltningsledningens styrning.

Vi har i år följt upp rekommendationerna inom ramen för den grundläggande granskningen av ekonomistyrning.

Uppföljningen visar att styrelsen i januaribokslutet lämnar en prognos för 2024 om minus 300 miljoner kronor utifrån kända förutsättningar samt att denna uppdateras varje månad. Resultatet för året uppgår till minus 276,7 miljoner kronor.

Uppföljning visar även att styrelsen kontinuerligt under året får rapportering om ekonomin och att uppföljning sker. Vi noterar att rapporteringen omfattar periodiserad årsprognos både för det totala resultatet som för effekthemtagning av 2024 års beslutade åtgärder. Vi noterar även att den beslutade åtgärdsplanen redovisas utifrån den gemensamma mallstruktur som finns för att beskriva åtgärder med dess utfall och prognos.

Granskningen visar även att styrelsen fattar beslut om att öka genomförandekraften i beslutad åtgärdsplan. Styrelsen fattar även beslut i september om en kompletterande åtgärdsplan.

4.2.1 Bedömning

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationerna.

4.3 Uppföljning av erfarenheter från En väg in och Regional utredningsenhet

I revisionen 2023 rekommenderades styrelsen för Sjukhusen i väster att på ett tydligt sätt åiterrapportera till koncernkontoret verksamhetens erfarenheter, resultat och utmaningar så här långt i de regionala initiativen En väg in och Regional utredningsenhet.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom dokumentgranskning av styrelsens protokoll och handlingar samt vid revisionens dialogmöte i maj 2024.

Uppföljningen visar att styrelsen den 25 april 2024 beslutade att ge förvaltningschef i uppdrag att återkoppla verksamhetens erfarenheter, resultat och utmaningar så här långt i de regionala initiativen En väg in och Regional utredningsenhet. Vid styrelsesammanträdet den 31 maj 2024 åiterrapporterades uppdraget och styrelsen beslutade mot bakgrund av åiterrapporteringen att förvaltningschefens uppdrag var genomfört. Styrelsen gav samtidigt förvaltningschef i uppdrag att rapportera förvaltningens erfarenheter, resultat och utmaningar till hälso- och sjukvårdsproduktionsdirektör.

4.3.1 Bedömning

Revisionen bedömer att styrelsen har tagit hand om rekommendationen

4.4 Uppföljning av räkenskapsrevision och årsbokslut

Revisionen granskade räkenskapsrevision och årsbokslut 2023. Granskningen resulterade i att vi lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

Revisionen rekommenderade styrelsen för Sjukhusen i väster:

- För att förbättra den interna kontrollen rekommenderar revisionen att förvaltningen tillser att systemspärr införs för att säkerställa att det inte är möjligt att utförare attesterar sina egna bokföringsordrar.
- Revisionen rekommenderar också ett framtagande av en sådan riktlinje för att säkerställa att till samtliga manuella bokföringsordrar bifogas erforderliga underlag som kan styrka transaktionen

Vi har i år följt upp rekommendationerna. Uppföljningen visar att dubbel attest för bokföringsordrar och riktlinje har införts av regionalt ansvariga som en systemspärr från och med den 1 januari 2024 i verksamhetssystemet. Rekommendationerna är därmed omhändertagen för samtliga styrelser i Västra Götalandsregionen.

4.4.1 Bedömning

Revisionen bedömer att rekommendationerna är omhändertagna.

Revisionens uppdrag

Revisionens uppdrag är att granska och pröva om regionens nämnder, styrelser och bolag gör det som förväntas av dem utifrån lagar, uppdrag, mål och andra riktlinjer. Granskningen sker på uppdrag av regionfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnder och styrelser. Bland de valda revisorerna utser fullmäktige även lekmannarevisorer, vilka har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller till viss del ägs av regionen.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsrapporterna presenterar yrkesrevisorerna den granskning som de har gjort på nämnder och styrelser. Revisionsrapporterna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarsprövar nämnder och styrelser och lämnar sitt uttalande till regionfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till regionfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar revisionens revisionsrapporter och mer information om revisionen på vår hemsida: www.vgregion.se/om-vgr/organisation-och-verksamhet/revision.

Mer information om kommunal revision hittar du på Sveriges Kommuner och Regioners hemsida: www.skr.se.